

Podgorico. V Kotor vozijo le vozovi, trojke. Zanimalo me je, da navzdol enega konja izprežejo. Beži za vozom in se ne briga za nikogar nič.

Delal se je že večer, ko smo se peljali proti „Lepemu razgledu“. Voznik in Četinčan sta pušila venomer. Ponujala sta drug drugemu tobak in pripomnila vsakokrat, da „monopol ništa ne valja“. — Škoda se mi je zdelo prijetnega večernega zraka, da sta

Črnogorec.

ga okuževala. A vžitka jima nisem maral krattiti... „Naj me incenzirata v božjem imenu.“

Pod nami se je zalesketalo hipoma v temi nešteto lučic — Cetinje.

XXII.

Dubrovnik.

Dandanes sicer ni več kraljica morja, ponosna in mogočna, ki je tekmovala celo s slavno ljudovlado beneško, od katere si

je izposodila tudi svojo ustavo, a nekaj knežjega in plemenitaškega ima še vendar na sebi.

Tudi v duševnem oziru ni več voditeljica, a zanimanje za lepoto pesniških umotvorov je todi še vedno živahno.

Da je bila nekdanj ljudovlada tako slavna, hvalo za to je treba priznati deloma res čudovitemu političnemu talentu dubrovskih patricijev kakor tudi njihovi veliki in vztrajni ljubezni do domovine; ta pa se je družila vedno s svojstvom, ki odlikuje Dubrovčane še sedaj —: z izredno gibčnostjo. Radi so sprejemali tuje dobro, ne da bi pozabili pri tem podedovanih svojstev slovanskih.

Kraj, mesto in okolica, je čudovito slikovit. Da, taka mora biti domovina velikih pesnikov, ali vsaj kraj, kjer zamišlja duh velika, poezije polna dela. Zato srečujemo tukaj že od nekdanj lepo razvito književnost. Izpočetka je bila seveda povsem pod vplivom grških priseljencev, a polagoma je prevladoval domači, slovanski genij.

Čudovit je Dubrovnik še zdaj, čudovitejši je moral biti še v časih, ko je hodila po teh ulicah Floria Zugorić, ona krasna patricijska pesnica, ki sta jo opevala patricij Dinko Ranjina in Dinko Zlatarić, bivši rektor magnificent vseučilišča padovskega! Krasoto in genialnost Florino so slavili tudi izven domovine. Florenčani, med katerimi je živela več časa, so jo zvali dubrovsko Aspazijo, in veliki Tasso ji je spel dva soneta.

Še više kakor ti se je povspel jezuit in poznejši benediktinec Ignacij Djordjić. A vse sta nadkrilila s svojimi nesmrtnimi deli Gundulić in Palmotić. Gunduliću je postavil hrvaški narod v znak hvaležnosti na trgu za stolnico (piazza Erbe) prekrasen spomenik, delo velikega Rendića, čigar lepi studenec kraši tudi takozvano „Teraso“ nad mestom.

Prešli so časi stare slave, starega bleska. Na ulicah ni videti več resnih patricijev, ne